

Irena Sendlerowa, właściwie **Irena Sendler**, z domu **Krzyżanowska** (ur. 15 lutego 1910 w Warszawie, zm. 12 maja 2008 w Warszawie) – polska działaczka społeczna, Sprawiedliwa wśród Narodów Świata.

Jej ojciec, Stanisław Krzyżanowski, był lekarzem, którego pacjentami było wielu ubogich Żydów. Swoje dzieciństwo ze względu na stan zdrowia spędziła w Otwocku, który miał status uzdrowiska. W latach międzywojennych mieszkanka Tarczyna. W czasie wojny pracowała dla miejskiego ośrodka pomocy społecznej. Zaczęła pomagać Żydom długo przed powstaniem getta warszawskiego. W grudniu 1942 świeżo utworzona Rada Pomocy Żydom "Żegota" mianowała ją szefową wydziału dziecięcego. Jako pracownik ośrodka pomocy społecznej miała przepustkę do getta, gdzie nosiła Gwiazdę Dawida jako znak solidarności z Żydami oraz jako sposób na ukrycie się pośród społeczności getta. Współpracowała z polską organizacją pomocową działającą pod niemieckim nadzorem i zorganizowała przemykanie dzieci żydowskich z getta, umieszczając je w przybranych rodzinach, domach dziecka i u sióstr katolickich w Warszawie, Turkowicach i Chotomowie. Aresztowana w 1943 przez Gestapo, była torturowana i skazana na śmierć. "Żegota" zdołała ją uratować, przekupując niemieckich strażników. W ukryciu pracowała dalej nad ocaleniem żydowskich dzieci – uratowała ok. 2500 dzieci.

Po wojnie pracowała na rzecz dzieci, m.in. tworzyła domy sierot, powołała Ośrodek Opieki nad Matką i Dzieckiem - instytucję pomocy rodzinom bezrobotnym. Dane jej było doświadczyć, równie ciężkich jak ze strony gestapo, prześladowań komunistycznego Urzędu Bezpieczeństwa - straciła dziecko w więzieniu (urodziło się ono przedwcześnie i zmarło). W PRL zupełnie o niej zapomniano, co może dziwić, bo przecież kierowany przez nią zespół uratował od zagłady dwa razy więcej Żydów niż znany na całym świecie Oskar Schindler.

Przesądził o tym jej AK-owski rodowód. Związana była z ruchem socjalistycznym i PPS. W latach 1948-1968 należała do PZPR. Wystąpiła z partii po wydarzeniach z marca 1968

W 1965 r. została uhonorowana przez izraelski instytut Yad Vashem medalem Sprawiedliwy Wśród Narodów Świata. W 1983 r. zasadziła drzewko w Lesie Sprawiedliwych instytutu. W 2003 r. otrzymała Order Orła Białego. Jest odznaczona również Krzyżem Komandorskim z Gwiazdą Orderu Odrodzenia Polski. Pod koniec 2006 r. z inspiracji prezydenta Lecha Kaczyńskiego, z pomocą stowarzyszenia Dzieci Holocaustu podjęto starania o zgłoszenie kandydatury Ireny Sendler do pokojowej nagrody Nobla w roku 2007.